

N:o 49.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående rätt för Kongl. Maj:t att för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark disponera köpeskillingarne för vissa kronoegendomar; gifven Stockholms slott den 17 mars 1894.

Under åberopande af bifogade protokoll öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att köpeskillingarne för de kronoegendomar, rörande hvilkas försäljning beslut jemlikt kongl. brefven den 18 maj 1888 och den 29 maj 1891 fattas under tiden till och med utgången af år 1897, må för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark af Kongl. Maj:t disponeras och följaktligen på Kongl. Maj:ts requisition från riksgäldskontoret utbetalas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

P. v. Essen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 17
mars 1894.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre von Essen
anförde i underdånighet:

Med erinran att tid efter annan beslut fattats om försäljning af
vissa kategorier af mindre kronoegendomar, så att Eders Kongl. Maj:t
numera egde besluta om försäljning af sådana under domänstyrelsens
förvaltning ställda och för statsverkets räkning utarrenderade egen-
domar, hvilka i arrende icke lemnade utöfver 500 kronor, aflät jag,
som ansåg det böra komma under öfvervägande, huruvida icke den
sålunda pågående föryttringen af smärre domäner lämpligen borde
utsträckas derhän, att den komme att omfatta äfven sådana, hvilka i
arrende lemnade mer än 500, men icke utöfver 700 kronor, den 23
sistlidne januari till domänstyrelsen en embetsskrivelse med anmodan
till styrelsen att, efter inhemtande af Eders Kongl. Maj:ts vederbö-
rande befallningshafvandes yttranden, till Eders Kongl. Maj:t inkomma
med underdånigt yttrande rörande denna fråga.

På grund häraf har domänstyrelsen, jemte öfverlemnande af infor-
drade utlåtanden från samtliga Eders Kongl. Maj:ts-befallningshafvande,
med undantag af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande inom Got-
lands, Blekinge, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län,
inom hvilka län sådana egendomar, hvarom fråga är, icke finnas, den
6 innevarande mars afgifvit det begärda yttrandet och dervid till en
början erinrat, att, då domänstyrelsen i underdånigt utlåtande den 27
maj 1887 tillstyrkte då väckt förslag om försäljning af utarrenderade
kronoegendomar med arrenden, som öfverstege 200, men icke 500 kronor,
för beredande af medel för inköp af skogbärande eller till skogsodling
tjenlig mark, styrelsen anförde: att vid bedömande af frågan, huruvida
en dylik försäljning kunde anses fördelaktig och lämplig, väl å ena
sidan ej finge förbises fördelen för staten af en årligen för dessa
domäner ingående och i framtiden möjligen stegrad arrendeinkomst,
likasom icke heller betydelsen af det förhållandet, att ett ej ringa antal
sambällsmedlemmar såsom arrendatorer af smärre statsegendomar sattes
i tillfälle vinna sin utkomst, men att å andra sidan ej kunde förnekas,
att de mindre statsegendomarne kräfdes så dryga kostnader för förvalt-
ningen, såsom för arrendeuppskattningar, besigtningar, kronoombuds
inställelse vid syner och för skogsskötseln, der skog funnes, m. m.,
att dessa kostnader i de flesta fall icke stode i ett skäligt förhållande
till arrendeafkomsten och alltid måste blifva mer betungande än för
de större egendomarne; att redan af detta förhållande, som icke syntes
kunna ändras, så länge staten innehade dessa mindre jordbruksfastig-
heter, fördelen af deras öfvergående i enskildes händer framträdde,
hvar till komme, att, om än styrelsen sökt genom skärpt kontroll i
möjligaste mån minska de missförhållanden vid skogsskötseln å de
mindre jordbruksdomänerna, hvilka förefunnits och ofta framhållits,
det likväl icke vore möjligt att förekomma olägenheter, hvilka alltid
blefve en följd af skogarnes fördelning å spridda trakter i en mängd
skiften af ringa areal och som framträdde i dryga utgifter ej mindre
för sjelfva skogsvården än för kontrollen, på samma gång hinder för
skogsskötselns rationela bedrivande mötte i jordbrukets fordringar på
bete och husbehovsvirke, bekvämlighet vid detta virkes uttagande m. m.,
hvarjemte styrelsen ytterligare anförde, att landets jordbruk efter all
sannolikhet äfven i framtiden liksom förut skulle blifva föremål för
den enskilda företagsamheten, oberoende af huruvida staten egde större
eller mindre del af den odlade jorden, och då i öfrigt en omflyttning
af statens vid åkerbruket fästade kapital till skogsbruket icke inne-
bure någon inträning af kapital till skada för landtmananäringen,

tagen i allmän bemärkelse, och den med få afbrott år från år inträdda stegring af inkomsten af statsskogarne jemte det allmänt erkända förhållandet, att värdet å isynnerhet de gröfre virkesslagen ökades i högre grad än andra produkter, gäfvade vid handen, att staten borde af sin skogsegenedom få en säker, ständigt växande inkomst, uttalade styrelsen den öfvertygelsen, att försäljning af de mindre jordbruksegenomarna, under förutsättning att köpeskillingarna användes till inköp af skogsegenomar, vore både fördelaktig och lämplig.

De sålunda anförda skäl för försäljning af förenämnda mindre kronoegendomar ega efter styrelsens förmenande sin tillämplighet äfven på egendomar, som i arrenden lemna mer än 500, men icke utöfver 700 kronor, hvarför styrelsen förmäler sig ur principiell synpunkt icke hafva något att erinra mot dessa sistnämndes försäljning, men styrelsen har ansett det kunna ifrågasättas, om tiden för en sådan utsträckt försäljning ännu är inne.

Till följd af nu gällande bestämmelser angående mindre kronoegendomars försäljning hafva, enligt hvad domänstyrelsen meddelar, hittills utfärdats köpebref å 636 hemman och lägenheter, hvilkas taxeringsvärden utgjort 3,178,718 kronor 99 öre, för hvilka i köpeskillning erhållits 4,828,020 kronor 47 öre, och ännu återstår med tillämpning af samma stadganden att till försäljning utbjuda ett antal af 1,042 kronoegendomar med taxeringsvärde för år 1892 af 8,937,200 kronor.

Att ett så stort antal egendomar ännu återstår att försälja finner sin förklaringsgrund deri, dels att de försäljningar, som böra ske enligt föreskrifterna i nådiga brefven den 18 maj 1888 och den 29 maj 1891, hittills i högst ringa mån kunnat verkställas, dels att, till följd af den genom nådiga kungörelsen den 13 juli 1887 vissa kronoarrendatorer medgifna rätt att uppsäga sina arrenden till upphörande den 14 mars 1889, ett stort antal egendomsarrenden, hvilka förut öfverstigit 500 kronor, vid förnyad upplåtelse nedgått under denna summa, hvarigenom föranledts en högst väsentlig ökning i de egendomars antal, som enligt gällande föreskrifter äro underkastade försäljning.

Till bedömande af den verkan, som en utsträckt försäljning i den omfattning, som i min nyss oförmälda skrifvelse ifrågasatts, skulle medföra, har domänstyrelsen meddelat, att antalet af egendomar med arrende från 500 till och med 600 kronor utgör 278 med arrenden för år 1892 uppgående till 147,561 kronor 99 öre och taxeringsvärden för samma år till 3,815,700 kronor; och utgör antalet egendomar med arrenden från 600 till och med 700 kronor 248, för hvilka arrendena

nämnda år uppgått till 156,924 kronor 90 öre och taxeringsvärdena till 3,758,966 kronor 67 öre. Sammanlagda antalet af egendomar med arrenden från 500 kronor till och med 700 kronor uppgår således till 526, hvilkas arrenden för år 1892 utgjort 304,486 kronor 89 öre och som samma år varit taxeringsvärderade till 7,574,666 kronor 67 öre.

Samtliga under styrelsens förvaltning varande för statsverkets räkning utarrenderade egendomar, deri inbegripet ett fåtal i ofvannämnde uppgifter icke inberäknade fisken, uppgå till ett antal af 3,030, som, derest redan beslutade och nu ifrågasatta försäljningar komma att försiggå, skulle minskas med 1,568, taxeringsvärderade under år 1892 till 16,511,866 kronor 67 öre, eller med mera än hälften, så att sedermera skulle återstå endast 1,462 egendomar att för statsverkets omedelbara räkning utarrendera.

Vid hittills skedda försäljningar af kronoegendomar har i allmänhet i köpeskilling erhållits belopp öfverstigande taxeringsvärdena, hvilket i synnerhet varit fallet, der å egendom funnits husbehovet öfverstigande afverkningsbar skog, men på senare tider har äfven en och annan gång händt, att antagliga köpeanbud å till försäljning utbudna egendomar icke kunnat erhållas, hvaraf följdén blifvit, att dylika egendomar måst utarrenderas i afvaktan på bättre konjunkturer under kortare tid, hvilket för närvarande är fallet med 31 egendomar.

Såsom förut anförts, uppgår antalet af de kronoegendomar, som jemlikt redan meddelade föreskrifter skola afyttras, till icke mindre än 1,042 stycken med ett sammanlagdt taxeringsvärde för år 1892 af 8,937,200 kronor, och att döma af förhållandet mellan taxeringsvärdena och köpeskillingarne å de egendomar, som redan försålt, kan påräknas i köpeskilling för förstnämnda egendomar omkring 14,000,000 kronor.

Vid sådant förhållande och då beträffande egendomar med arrendebelopp från 200 till och med 500 kronor försäljningsåtgärder i enlighet med nådiga brefven den 18 maj 1888 och den 29 maj 1891, såsom förut anmärkts, hittills endast i ringa mån hunnit att verkställas, har det synts domänstyrelsen mindre lämpligt att redan nu utsträcka försäljningen jemväl till de kronoegendomar, som lemna en arrendeafkomst till och med 700 kronor. Äfven om inköpen för kronoparkens bildande vid därför gynsamma konjunkturer kunde gifvas en större omfattning, än som hittills varit möjligt, har det å andra sidan synts styrelsen tveksamt, huruvida ej en ytterligare utsträckt realisation af kronans jordbruksdomäner komme att i viss mån menligt inverka på försäljningsprisen. Kronoegendomar med rik skogstillgång skulle väl tvifvelsutan fortfarande kunna afyttras till ganska höga pris, men då

dylika kronoegendomar vid en framdeles skeende afyttring med all säkerhet komme att betinga ännu högre köpeskillingsbelopp, är dessa egendoms bibehållande i kronans ego ännu någon tid på iutet sätt förlustbringande.

I följd häraf och med hänsyn jemväl till de beaktansvärda skäl, som af åtskilliga länsstyrelser mot den nu ifrågasatta försäljningen anförts, har domänstyrelsen ansett sig för det närvarande ej böra tillstyrka en utsträckt afyttring af kronans domäner.

Vid sin berörda skrifvelse har domänstyrelsen fogat summariska förteckningar å egendomar med arrenden till och med 500 kronor samt från 500 till och med 600 kronor och från 600 till och med 700 kronor, hvilka förteckningar torde få biläggas dagens protokoll.

Af de länsstyrelser, som yttrat sig i frågan, hafva tolf tillstyrkt och sju afstyrkt den ifrågasatta försäljningsåtgärden. De flesta bland de länsstyrelser, som afstyrkt föryttringen, hafva emellertid icke i princip haft något att erinra mot densamma, men hafva ansett den närvarande tidpunkten mindre lämplig för ändamålet. Jemte det sålunda i främsta rummet erinrats derom, att under den närmaste tiden försäljning af jemförelsevis många kronoegendomar enligt redan fattade beslut förestode, har vidare framhållits, bland annat, att det i ett och annat län visat sig förenadt med icke obetydlig svårighet att för de till salu utbudna egendomarne erhålla köpeskillingar, som motsvarat egendomens taxerings- och saluvärden, hvilket ofta nog ej lyckats förr än efter förnyade auktioner; att en ej så ringa procent af dessa egendomar ej kunnat försäljas, utan måst, i afbidan på bättre konjunkturer, utarrenderas på kortare tider, naturligtvis mot lägre arrenden, än de skulle betingat för vanlig tjuguarig arrendetid, samt att äfven de misslyckade försäljningarne kräft rätt betydliga kostnader för annonsering och auktionsförrättningarne; att arrenden af egendomar, som betingat från 500 till 1,000 à 1,200 kronor i årsafgifter, varit de, som utgjort föremål för den mest allvarliga spekulationen, och att denna kategori af kronodomäner följaktligen kunde antagas vara den, som för närvarande lemnade bästa räntan på statens deri placerade kapital, relativt bättre icke blott än de mindre egendomarne, hvilka i regel upptoges af personer med ett minimum af eget rörelsekapital, utan äfven än de större, hvilka till följd af deras högre driftskostnad endast kunde påräkna ett fåtal spekulanter bland personer med en viss förmögenhet; att det sålunda kunde befaras, att, om försäljningen nu utsträcktes äfven till en del af de egendomar, som lemnade den relativt största behållna afkastningen, nettobehållningen af statens utarrenderade egendomar i dess helhet blefve relativt än mindre, men att der-

emot, om med denna åtgärd fördröjdes ännu någon tid, till dess åtminstone större delen af de mindre egendomarne hunnit afyttras, nu antydda äfventyr komme att motvägas af den förhöjning i köpeskillingarne, som kunde väntas blifva en följd deraf, att tillgången på salubjudna kronoegendomar blefve mindre; samt att ej mindre den större köpstyrka, de nu ifrågakommande egendomarne kräfde, än ock de tryckta konjunkturer, hvarunder jordbrukshandteringen för närvarande bedrefves, samt jordbruksegendomarnes deraf föranledda tendens att ytterligare falla i värde gjorde den närvarande tidpunkten mindre lämplig för försäljningen.

Då jag, på sätt jag redan tillföre haft tillfälle att inför Eders Kongl. Maj:t framhålla, är öfvertygad om det ekonomiskt berättigade i grundsatsen att sälja smärre jordbruksdomäner, för hvilka förvaltningskostnaderna ställa sig allför ogynnsamt i förhållande till arrendefkastningen, och i stället inköpa skogsmark, samt äfven den nu ifrågakommande gruppen af egendomar eller sådana, hvilkas arrenden öfverstiga 500, men icke 700 kronor, enligt min åsigt är att hänföra till dem, hvilka med tillämpning af nyssnämnda grundsats kunna ifrågakomma till försäljning, har jag, särskildt med hänsyn dertill att för hvarje år nya arrendekontrakt upprättas rörande ett antal hithörande egendomar, hvarigenom dessa egendomars försäljning undanskjutes på ett tjugotal år, ansett önskvärdt, att redan nu en utredning komme till stånd rörande lämpligheten af en dylik utsträckning af domämförsäljningen. Den på grund häraf verkställda utredningen har ådagalagt, att af de kronoegendomar, som med tillämpning af gällande stadganden skola försäljas, ännu återstår att utbjuda ett större antal, än som kunnat förmodas, eller icke mindre än 1,042 stycken med ett taxeringsvärde af 8,937,200 kronor, beroende detta i icke ringa mån derpå, att till följd af den genom nådiga kungörelsen den 13 juli 1887 vissa kronoarrendatorer medgifna uppsägningsrätt arrendena för ett stort antal egendomar nedgått, så att dessa kommit att tillhöra den kategori af egendomar, hvilka kunnat ifrågakomma till försäljning. Utredningen har vidare ådagalagt, att antalet kronoegendomar med arrenden från 500 till och med 700 kronor utgör 526 med ett taxeringsvärde af 7,574,666 kronor 67 öre. Lika med domänstyrelsen anser jag det icke omöjligt, att en utsträckning af domänföryttringen äfven till sistnämnda kategori kunde, med afseende på det betydliga antal kronoegendomar, som sålunda skulle bringas i marknaden, komma att verka nedtryckande på försäljningsprisen. Jag anser derföre rådligast, att med den ytterligare realisationen af kronans jordbruksdomäner får anstå, åtminstone intill dess förbättrade konjunkturer för jordbruket bidragit att öka köp-

lusten för jordegendom, och jag har derföre icke någon framställning att göra i anledning af den nu verkställda utredningen.

I fråga om dispositionen af de genom försäljning af smärre kronoegendomar inflytande medel är, hvad först angår de försäljningar, som ega rum enligt nådiga brefvet den 29 maj 1874, eller sådana, som afse egendomar, hvilkas arrenden icke öfverstiga 200 kronor, genom Riksdagens i skrifvelse den 24 maj 1877 anmälda beslut stadgadt, att medlen må, i den mån tillfällen dertill sig yppa, användas till sådana inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark, hvilka af Eders Kongl. Maj:t pröfvas vara fördelaktiga och hvartill medel icke kunna beredas från det till skogsväsendet anvisade reservationsanslag. Dessa stadganden ega, enligt hvad af nådiga brefven den 6 juni 1879 angående försäljning af egendomar af nyssnämnda slag, hvilka efter den 29 maj 1874 kommit under kammarkollegii (numera domänstyrelsens) förvaltning, och den 27 juni 1887 angående försäljning af sådana i de norrländska länen belägna kronoegendomar, hvilkas arrenden öfverstiga 200, men icke 500 kronor, framgår, tillämplighet äfven å de försäljningar, som ega rum enligt dessa nådiga bref. Hvad åter angår köpeskillingarne för de egendomar, som försäljas med tillämpning af nådiga brefven den 18 maj 1888 och den 29 maj 1891, afseende, det förra sådana söder om Norrland belägna kronoegendomar, hvilkas arrenden öfverstiga 200, men icke 400 kronor, och det senare dylika egendomar, hvilkas arrenden öfverstiga 400, men icke 500 kronor, skola äfven dessa köpeskillingar, enligt föreskrifter i samma nådiga bref, användas till inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark, men Eders Kongl. Maj:ts dispositionsrätt öfver nämnda köpeskillingar är likväl så till vida inskränkt, att endast köpeskillingarne för de kronoegendomar, rörande hvilkas försäljning beslut jemlikt sistberörda två nådiga bref fattas under tiden till och med utgången af år 1894, få för ändamålet af Eders Kongl. Maj:t disponeras. I skrifvelse af den 16 maj 1889 anförde nemligen Riksdagen, i fråga om disposition af köpeskillingarne för egendomar, som försålles enligt nådiga brefvet den 18 maj 1888, att i anseende till ämnets jemförelsevis ej ringa vigt och då det här gälde förvärfvandets af fastigheter, hvilkas skötsel måste blifva med kostnader förenad, Riksdagen ansett sig böra sättas i tillfälle att bilda sig ett omdöme om sättet för inköpen af skogbärande eller till skogs-

börd tjenlig mark, samt att, på det en sådan pröfning periodvis måtte kunna ega rum, Riksdagen funnit sig böra lemna Eders Kongl. Maj:t dispositionsrätt öfver de ifrågavarande medlen för tre år i sänder. Det till utgången af år 1891 gällande medgifvande, som af 1889 års Riksdag på grund af det sålunda anförda lemnades, förlängdes af 1891 års Riksdag att gälla till utgången af innevarande år, i sammanhang hvarmed Riksdagen för samma tid lemnade enahanda medgifvande i fråga om dispositionsrätten öfver köpeskillingarne för sådana kronoegendomar, rörande hvilkas försäljning bestämmelser finnas meddelade i nådiga brefvet den 29 Maj 1891.

Medan Eders Kongl. Maj:t sålunda utan inskränkning till viss tid eger för inköp af skogsbärande eller till skogsbörd tjenlig mark disponera öfver köpeskillingarne för sådana kronoegendomar, hvilkas arrenden icke öfverstiga 200 kronor, samt för sådana i de norrländska länen belägna kronoegendomar, hvilkas arrenden öfverstiga 200, men icke 500 kronor, utgår deremot med innevarande år den tid, för hvilken Eders Kongl. Maj:t senast erhållit bemyndigande att för angifna ändamålet disponera köpeskillingarne för sådana söder om Norrland belägna kronoegendomar, hvilka i arrende lemna mer än 200 kronor, men icke utöfver 500 kronor.

Jemlikt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 31 Maj 1889 öfverlemnas numera årligen till Riksdagens statsutskott uppgift ej mindre å de kronoegendomar, hvilka under nästföregående året blifvit försålda, än äfven å de inköp af skogsbärande eller till skogsbörd tjenlig mark, hvilka under samma tid för kronans räkning egt rum. Genom denna uppgift, hvilken upptager pris och areal å inköpt skogsmark äfvensom de öfriga upplysningar rörande de ifrågavarande inköpen, hvilka kunna finnas erforderliga, tillhandahålles sålunda Riksdagen det för verkställande af den utaf Riksdagen antydda pröfning erforderliga material.

Då jag nu går att hemställa, att Eders Kongl. Maj:t må hos Riksdagen göra framställning om förnyande för nästkommande treårsperiod af bemyndigandet att för inköp af skogsmark disponera köpeskillingarne för de senast omförmälda kategorierna af förytttrade kronoegendomar, ber jag att få erinra, att under åren 1875—1893 för dylika inköp sammanlagdt utbetalts af reservationsanslaget för skogsväsendet 529,792 kronor 26 öre och af köpeskillingarne för försålda kronoegendomar 3,492,896 kronor 97 öre eller tillsammans 4,022,689 kronor 23 öre och att härför förvärfvats en areal af sammanlagdt 87,562 hektar 45,8 ar. De största af dessa inköp hafva varit följande: Torrmyra m. fl. hemman

i Jönköpings län, som inköpts för 130,000 kronor, Hvithult i Kronobergs län för 146,830 kronor, vissa hemman under Stjernarps fideikommiss i Hallands län för 182,500 kronor, Sjögared m. fl. hemman i Elfsborgs län för 100,200 kronor, Granvik i Skaraborgs län för 300,000 kronor, en del af Skagersholm i samma län för 400,000 kronor, Kyrkskogen m. fl. hemman i Vermlands län för 170,000 kronor, Grönbo i Örebro län för 225,000 kronor samt utmark tillhörande Hede by i Jemtlands län för 122,490 kronor. I andra fall hafva större kronoparker bildats genom successiva inköp af mark. Sålunda har exempelvis den genom inköp af mark för en summa af 60,000 kronor år 1880 grundlagda Ebbegårde kronopark i Kalmar län utvidgats genom ytterligare markinköp, år 1886 för 40,000 kronor, år 1888 för 16,500 kronor och år 1890 för 74,655 kronor. Vesslarps kronopark i Kristianstads län, grundlagd år 1886 genom inköp af mark för 61,755 kronor, har utvidgats genom ytterligare markinköp, år 1889 för 1,000 kronor, år 1891 för 8,500 kronor, år 1892 för 3,000 kronor och år 1893 för 46,900 kronor o. s. v. I åter andra fall har grundstommen till kronoparken utgjorts af skogsmark, som afsöndrats från någon kronoegendom, hvarefter den sålunda grundlagda kronoparken utvidgats genom markinköp från enskilda personer äfvensom genom ytterligare afsättningar af kronomark för ändamålet. Såsom exempel härpå må anföras, att, sedan från indragna militiebostället Fägerhult i Hinneryds socken af Kronobergs län större delen af utmarken, eller 442,18 hektar, blifvit afsatt till kronopark, förenades med denna kronopark år 1891 indragna militiebostället Hamneda n:o 5 Kronogård med en utmarksareal af 133,19 hektar, år 1892 1,055,55 hektar från angränsande hemman för en köpeskillning af 35,359 kronor inköpt utmark samt indragna militiebostället Bökhult med en utmarksareal af 138,65 hektar, år 1893 två för en köpeskillning af 7,000 kronor inköpta hemman med en areal af 144,76 hektar samt den 14 innevarande mars indragna militiebostället Bjernhult med en areal af 175,91 hektar. Smärre hemman eller hemmansdelar hafva icke inköpts i andra fall, än der utsigt förefunnits att genom ytterligare markinköp eller afsöndring af skogsmark från kronoegendomar kunna bilda en större skogskomplex, ett syftsmål, hvars realiserande i afsedd utsträckning naturligen ofta kunnat fördröjas genom hvarjehanda omständigheter, såsom, bland annat, den, enligt hvad erfarenheten visat, ofta förekommande benägenheten hos egarne af angränsande hemman att uppdrifva priset på sin jord, då de förvänta, att staten skall uppträda som spekulant. För skoglös hed- eller ljungmark, hittills endast använd till bete, fordras ofta ett pris, som finner sin förklaring i det värde, jorden såsom dylik betesmark har för egaren,

men ställer sig för högt, då fråga blir om markens inköp för att användas till skogsodling.

Att de kapital, staten använder för de ifrågavarande inköpen af skogsmark, icke under den första tiden kunna lemna skälig räntefkastning, är en gifven sak. Ofta nog är marken alldeles skoglös och vållar sålunda under en tid framåt staten endast utgifter. Men då på de betydliga arealer, staten på detta sätt förvärfvat och alltjemt förvärfvar, skogen hunnit uppväxa och komma till mognad, har ock staten uti den vunnit en tillgång, som, äfven ur enbart finansiell synpunkt sedt, kommer att för staten ega ett högst betydligt värde.

Åberopande hvad jag nu anfört, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att medgifva,

att köpeskillingarne för de kronoegendomar, rörande hvilkas försäljning beslut jemlikt nådiga brefven den 18 maj 1888 och den 29 maj 1891 fattas under tiden till och med utgången af år 1897, må för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark af Eders Kongl. Maj:t disponeras och följaktligen på Eders Kongl. Maj:ts requisition från riksgäldskontoret utbetalas.

Hvad föredragande departementschefen i detta ärende yttrat och tillstyrkt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
G. With. Smerling.
